
ADRODDIAD I'R IS-BWYLLGOR CYNLLUNIO STRATEGOL

6 Mai, 2025

TEITL: Y dull ar gyfer cynhyrchu'r Cynllun Datblygu Strategol (SDP) i Ogledd Cymru

AWDUR: Alwen Williams, Prif Weithredwr Dros Dro y CBC
Andy Roberts, Swyddog Cynllunio Strategol Rhanbarthol

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1. Mae'r adroddiad hwn yn rhoi cyflwyniad i'r Is-bwyllgor Cynllunio Strategol ar y cynnydd o baratoi Cytundeb Cyflawni (DA) ar gyfer Cynllun Datblygu Strategol (SDP) Gogledd Cymru, yn ogystal â thynnu sylw at y rhaglen eang ar gyfer datblygu'r SDP, a rhai o'r materion allweddol y mae angen iddo eu hystyried.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 2.1. Nodi'r sefyllfa gyda'r SDP.

3. Y RHESWM DROS Y PENDERFYNIAD

- 3.1. Sicrhau bod yr Is-bwyllgor Cynllunio Strategol yn gwbl ymwybodol o'r dull i'w ddefnyddio gyda'r SDP a'r prif gamau sy'n gysylltiedig â'r broses o lunio cynlluniau.

4. CEFNDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

- 4.1. Gosodwyd pwerau a dyletswyddau statudol newydd ar Gyd-bwyllgorau Corfforedig gan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, sy'n ymwneud â lles economaidd rhanbarthol, cynllunio gofodol a chynllunio trafndiaeth.
- 4.2. Y nod yw hyrwyddo cydweithio rhanbarthol i gyflawni canlyniadau mwy effeithiol i gymunedau drwy sicrhau bod materion allweddol, datblygiadau a'r isadeiledd cysylltiedig yn cael eu cynllunio mewn ffordd integredig a chynhwysfawr, sy'n cyd-fynd yn agos ag uchelgeisiau datblygu economaidd a gweledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer dull mwy strategol o ymdrin â defnydd tir a chynllunio trafndiaeth.
- 4.3. O ran cynllunio gofodol, mae'r ddyletswydd statudol i baratoi Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) a Chynllun Datblygu Strategol wedi'i nodi yn Neddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (fel y'i diwygiwyd). Wedi hynny, crëwyd Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Strategol) (Cymru) 2021 (Rheoliadau SDP), sy'n galluogi Cyd-bwyllgorau Corfforedig i baratoi SDP. Cyhoeddwyd Llawlyfr drafft SDP i bob Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLI) yn hydref 2022, a disgwylir iddo gael ei gwblhau yng ngwanwyn 2025. Mae'r Llawlyfr drafft yn rhoi arweiniad ar amserlenni lefel-uchel ar gyfer cynhyrchu SDP. Mae'n fanwl ac yn rhagnodol ac yn rhagweld y byddai'n cymryd pum mlynedd i gynhyrchu SDP.

- 4.4. Ni ragwelir felly y bydd y Cynllun Datblygu Strategol yn cael ei fabwysiadu tan 2030 ar y cynharaf, ac yn y cyfamser mae'n rhaid cadw'r Cynlluniau Datblygu Lleol yn gyfredol, gan sicrhau, er enghraifft, y gall buddsoddiad a datblygu cynaliadwy barhau i ddigwydd mewn ffordd a arweinir gan Gynllun, gan roi hyder i'r holl ran-ddeiliaid gan gynnwys buddsoddwyr, datblygwyr a chymunedau. Yn y pen draw, bydd paratoi SDPs yn galluogi system fwy cyson, cost-effeithiol ac effeithlon ar gyfer gwneud cynlluniau, gyda phenderfyniadau allweddol yn cael eu gwneud un waith ar y lefel strategol. Bydd hyn yn caniatáu i faterion sy'n fwy na rhai lleol megis graddfa tai a swyddi, a'u dosbarthiad gofodol ar draws nifer o Awdurdodau Cynllunio Lleol, gael eu cynllunio mewn modd integredig a chynhwysfawr.
- 4.5. Er mwyn cefnogi'r gwaith o baratoi'r SDP, mae swyddog priodol o rwydwaith Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru, sy'n ymwneud â chynllunio gofodol rhanbarthol, wedi'i recriwtio i fod yn Swyddog Cynllunio Datblygu Strategol Rhanbarthol (Cyd-bwyllgor Corfforedig). Mae hyn yn sicrhau cynrychiolaeth ar gyfer buddiannau'r awdurdodau lleol a buddiannau rhanbarthol, yn gysylltiedig ag arbenigedd pwnc. Dechreuodd y swyddog ei secondiad gyda CBC y Gogledd yn y rôl hon ym mis Ionawr 2025, gan rannu ei amser yn y lle cyntaf cyn gweithio ar sail llawn amser i'r CBC o 1 Ebrill 2025.

5. CYNNYDD YR SDP

- 5.1. I ddechrau, bydd y Swyddog Cynllunio Datblygu Strategol Rhanbarthol yn cefnogi'r gwaith o baratoi cynllun rhaglen i'r SDP ynghyd a Chytundeb Cyflawni (DA), sef datganiad cyhoeddus sy'n cynnwys y Cynllun Cyfranogiad Cymunedol (CIS) sy'n nodi sut a phryd y gall rhanddeiliaid a'r gymuned gymryd rhan yn y broses o lunio'r cynllun ac amserlen (Rheoliad 10) ar gyfer paratoi'r SDP - Rheoliad 11 (1). Byddant yn dadansoddi gofynion yr SDP ac yn cysylltu ar draws pob grŵp rhanddeiliaid, gan gydweithio i gynhyrchu'r SDP.
- 5.2. Amlinellir yr amserlen ddangosol (fel y'i cymeradwywyd gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig) ar gyfer y gwaith hwn isod:
1. Y CBC yn awdurdodi paratoi DA - Ionawr 2025
 2. Paratoi DA drafft ac ymgynghori'n anffurfiol ag ymgynghoreion allweddol – Mawrth-Ebrill 2025
 3. Adolygu'r DA drafft (os oes angen) – Ebrill 2025
 4. Ymgynghori'n ffurfiol ar y DA – Mai-Mehefin 2025
 5. Y CBC i fabwysiadu'r DA yn ffurfiol – Gorffennaf 2025
 6. Cyflwyno'r DA mabwysiedig i Llywodraeth Cymru – Gorffennaf-Awst 2025
 7. Cyhoeddi'r DA ar y wefan a hysbysu'r holl rhanddeiliaid yn ffurfiol – cyn gynted â phosib ar ôl derbyn cymeradwyaeth LIC
- 5.3. Mae'r Cytundeb Cyflawni drafft cyntaf wedi'i baratoi a'i anfon at Llywodraeth Cymru ar gyfer eu barn cychwynnol, yn unol â thasg 2 uchod. Yna, yn dilyn adborth gan Llywodraeth Cymru gan gynnwys unrhyw ddiwygiadau angenrheidiol a wnaed (tasg 3), bydd yn cael ei rannu efo ymgynghoreion allweddol cyn mynd allan ar gyfer ymgynghoriad ehangach (tasg 4). Yn ddibynnol ar dderbyn adborth amserol, mae'r camau hyn ar y trywydd cywir mewn perthynas â'r amserlen ddangosol uchod, gydag efallai llithriad bach o gwpl o wythnosau, ond mae hyblygrwydd yn yr amserlen ar gyfer hyn.

6. RHAGLEN EANG YR SDP

- 6.1. Mae'r Cytundeb Cyflawni yn offeryn rheoli prosiectau hanfodol gan fod y rhaglen gyffredinol ar gyfer paratoi SDP yn debygol o gymryd o leiaf bum mlynedd. Mae hyn yn adlewyrchu'r canllawiau a nodir yn llawlyfr drafft yr SDP a gynhyrchwyd gan Lywodraeth Cymru. Rhan o'r her i'r CBC yw sicrhau y gellir cyflawni'r cynllun mewn modd amserol ac yn unol â'r Cytundeb Cyflawni, ond bydd y broses yn cael ei monitro yn rheolaidd i ddeall lle y gellir defnyddio arbedion amser ac adnoddau i docio'r amserlen gyffredinol ar gyfer yr SDP.
- 6.2. Mae'r Rheoliadau SDP yn nodi sawl cam allweddol fel rhan o'r broses o gynhyrchu cynllun y mae'n rhaid gweithio trwyddynt mewn trefn ddilysniannol, gydag amserlenni realistig yn cael eu defnyddio ym mhob cam. Mae'r camau allweddol hyn a'u pwrpas yn cael eu crynhoi fel a ganlyn:

Cyfnod Allweddol SDP	Prif Bwrpas
Cam 1 Cytundeb Cyflawni	Amlinellu sut y bydd y cynllun yn cael ei gynhyrchu, sut y gall pobl gymryd rhan yn y broses, pa adnoddau sydd eu hangen, a pha mor hir y bydd yn ei gymryd. Ymgynghori'n anffurfiol ar y DA fel rhan o'i ddatblygiad.
Cam 2 Cyn-adneuo – paratoi'r sylfaen dystiolaeth	Coladu sylfaen dystiolaeth gadarn ac asesu'r materion allweddol y mae angen i'r cynllun fynd i'r afael â nhw. Defnyddio'r dadansoddiad hwn i baratoi opsiynau twf a gofodol i lywio datblygiad Strategaeth a Ffafrir (PS). Dylid galw am safleoedd a lleoliadau strategol posib i'w datblygu, a chreu sgôp ar gyfer asesu cynaliadwyedd ac effaith y cynllun wrth iddo fynd rhagddo.
Cam 3 Strategaeth a Ffafrir	Nodi'r opsiwn twf a strategaeth ofodol a ffafrir ar gyfer lefel eang a lleoliad twf strategol yn y Rhanbarth a chyhoeddi hyn fel y Strategaeth a Ffafrir ar gyfer yr SDP. Cynnal ymgynghoriad ffurfiol gyda rhanddeiliaid a'r cyhoedd am gyfnod chwe wythnos ar y Strategaeth a Ffafrir.
Cam 4 Cynllun Adnau	Ar ôl ystyried adborth o'r cam PS, paratoi fersiwn lawn o'r SDP sy'n cynnwys yr holl bolisiau a chynigion strategol perthnasol a nodwyd yn y gwahanol gamau yn gynharach yn y broses. Cynnal ymgynghoriad ffurfiol gyda rhanddeiliaid a'r cyhoedd am gyfnod chwe wythnos ar y Strategaeth a Ffafrir.
Cam 5 Cyflwyniad	Paratoi ymateb ffurfiol i'r sylwadau a wnaed i'r cynllun Adneuo ac unrhyw amserlen o newidiadau a allai ddeillio o hynny. Y CBC i gymeradwyo'r ymateb hwn a chytuno i gyflwyno'r cynllun fel cynllun cadarn y gellir ei fabwysiadu, ar gyfer Archwiliad cyhoeddus.
Cam 6 Archwiliad	Archwiliad ffurfiol o gadernid yr SDP gan Arolygydd /Arolygwyr Cynllunio annibynnol o Benderfyniadau Amgylcheddol Cynllunio Cymru (PEDW).
Cam 7 Adroddiad yr Arolygydd	Derbyn ac ystyried Adroddiad yr Arolygydd ar ôl yr Archwiliad. Cyhoeddi hysbysiad o fwriad i fabwysiadu'r cynllun.
Cam 8 Mabwysiadu	CBC i benderfynu'n ffurfiol i fabwysiadu'r cynllun o fewn 8 wythnos ar ôl derbyn ac ystyried Adroddiad yr Arolygydd.

- 6.3. Bydd hefyd yn bwysig ystyried lefel yr adnoddau sydd ar waith ac sydd eu hangen i gwrdd â'r rhaglen hon mewn modd amserol. Mae sawl opsiwn yn cael eu hystyried ochr yn ochr â llunio'r Cytundeb Cyflawni sy'n cynnwys creu rolau cynllunio mewnol o fewn y CBC, defnyddio ymgynghorwyr arbenigol, a deall unrhyw allu o fewn Awdurdodau Lleol i ddarparu cefnogaeth bellach i'r SDP.
- 6.4. I gyflawni'r SDP yn llwyddiannus, mae'n debygol y bydd angen cyfuniad o'r opsiynau, yn dibynnu ar y cam a gyrhaeddwyd, y gyllideb sydd ar gael a ble mae'r Awdurdodau Cynllunio Lleol arni gyda'u hadolygiadau CDLI. Rhaid i'r DA fod â digon o allu a hyblygrwydd i fedru ymateb i gerrig milltir a allai fod yn arwyddocaol o fewn ei amserlen gynlluniedig gan gynnwys canlyniadau etholiadau'r Senedd neu etholiadau lleol, newidiadau i bolisi neu ganllawiau cenedlaethol, neu argaeledd cyllid ar gyfer buddsoddi mewn prosiectau strategol. Nid yw'r rhain yn hawdd i'w rhagweld.
- 6.5. Yn olaf, mae llunio SDP yn darparu sawl cyfle i'r CBC:
- Greu gweledigaeth o'r math o le yr ydym am i Ranbarth Gogledd Cymru fod ymhen 25-30 mlynedd;
 - Sefydlu cyd-destun gofodol ar gyfer lleoliad twf a datblygiad a fydd yn cyd-fynd â'r cyd-destun trafnidiaeth strategol sydd eisoes wedi'i ddatblygu'n dda ar gyfer y rhanbarth;
 - Hwyluso cyflawni prosiectau economaidd a seilwaith trawsnewidiol sy'n gysylltiedig ag argaeledd cyllid cyhoeddus sylweddol;
 - Dangos arwyddocâd y rôl y mae'r rhanbarth yn ei chwarae yn y farchnad a'r economi genedlaethol a rhyngwladol ehangach;
 - Gosod cyd-destun cyson ar gyfer Cynlluniau Datblygu Lleol neu'r CDLI cryno yn y dyfodol, lle mae lefelau a dosbarthiad y twf eisoes wedi'u pennu, mae cyd-destun polisi cynllunio strategol eisoes wedi'i gytuno, a gall cynlluniau lleol ganolbwyntio ar gyflawni.

7. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 7.1. Bydd costau'n cael eu tynnu o gyllidebau presennol CBC Gogledd Cymru gyda'r gefnogaeth angenrheidiol gan dimau Cyfreithiol a Chyllid y CBC. Bydd y CBC hefyd yn ceisio cymorth ariannol pellach gan Lywodraeth Cymru.

8. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 8.1. Mae gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig ddyletswydd statudol i baratoi Cynllun Datblygu Strategol ymhellach i Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (fel y'i diwygiwyd). Mae'r gofynion a'r camau penodol i gynhyrchu Cynllun Datblygu Strategol wedi'u nodi yn Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Strategol) (Cymru) 2021.

ATODIADAU:

Dim

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro:

“Mae'r adroddiad yn cyflwyno dull clir a rhesymegol o greu'r Cytundeb Cyflawni ar gyfer yr SDP. Mae'r llwybr penderfynu yn briodol ac yn adlewyrchu'r gofynion llywodraethu yn briodol.”

ii. Swyddog Cyllid Statudol:

“Nid oes gennyf unrhyw wrthwynebiadau i'r penderfyniad a geisiwyd o safbwynt priodoldeb ariannol. Mae'r gwariant a ragwelir yn 2025/26 wrth ddatblygu'r Cynllun Datblygu Strategol wedi'i ystyried wrth osod y gyllideb.”